



**Reuerendi Patris P. Hieremiæ Drexelii e Societate Iesu  
Opera omnia**

Duobus nunc Voluminibus comprehensa, & libellis ante hac non editis  
aucta ; Illvstrata, Indicibvs Moralibus, Locorum S. Scripturæ, Capitalium  
Mysteriorum fidei, Rerum, & Concionum quouis anni tempore habendarum  
; Congestis Et Compositis Methodo prorsus, alijs Auctoribus inusitata ; Sed  
Theologis ...

Indicibvs Illvstratvs Et Avctvs Concionatoriis

**Drexel, Jeremias**

**Antverpiæ, 1643**

Capvt Primvm. Ingressus ad Institutum: Quid Abstinentia, Et quædam ejus  
encomia.

---

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77031](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77031)

A L O E  
AMARI SED SALVBRIS  
S V C C I  
I E I V N I V M.  
LIBER PRIMVS.  
QVARE IEIVNANDVM.

## CAPVT I.

*Ingressus ad institutum : Quid Abstinentia sit.  
Quedam eius conomia.*



*Tob. c. 12.  
v. 6. & 7.*

**L**ABELLARIVS è cælo Raphaël confecto itinere cum Tobia iuvene, personam demum posuit, quam in viâ gesserat. Tunc Exit eis occultè: *Benedicite Deum cæli, & coram omnibus viventibus consistimini ei, quia fecit vobiscum misericordiam suam. Et enim sacramentum regis abscondere bonum est: opera autem Dei revelare & confiteri honorificum est.*

*Ibid. v. 8.*

*Oratio est thesaurus pretiosior omni thesauro.*

Hic senior Tobias interrogavit: Quòdnam hoc sacramentum, quænam hæc opera sunt? Ad quæstionem hanc Angelus: *Bona est, inquit, oratio cum jejuniis & elemosynâ, magis quàm thesauros auri recondere.* Tale quid est oratio, ut, si geminum & ab elemosynis, & à jejuniis habeat subsidium, inter labores pretiosissimos rectè numerari possit, & illo longè melior ac pretiosior, qui arcas auro stipat. Bona est oratio, sed bona cum elemosynâ, bona cum jejuniis. *Thesaurus est oratio, non monetæ vilioris, non nummolorum, non festeriorum, non philippeorum, sed aureorum, sed gemmarum, pretiosior omni thesauro.*

*Gell. l. 17.  
Noth. Att.  
c. 19.*

*Intolerantia & incontinentia orbem vastant universum.*

Epicætetus, teste Gellio, dicere solebat: Orbem universum gemina vastant vitia, multo omnium gravissima ac teterrima, Intolerantia & Incontinentia: cum aut injurias, quæ sunt ferendæ non ferimus; aut à quibus rebus voluptatibusque nos continere debemus, non continemus. Hoc inde provenit, cum dextrum hominis brachium, validum nimis & pugnax, & lævum imbellem nimis & invalidum est. Intolerantia est, quæ nihil injuriarum concoquere, ad verborum nihil perferre potest, velut sinistrum brachium exhaustis viribus, nullius roboris, quavis injuriolâ provocatur ad rixas. Mores hominum considera, & videbis Intolerantiam turpissimam. Sunt quos vel digitulo tangere sit nefas, obliquo ferire oculo, capitale censeatur, quævis offensuscula gladio vindicanda creditur. Hinc controversiarum ubique plurimum, hinc lites innumeræ. Hæc pestis ab Intolerantia est. At vero Incontinentia, veluti dextrum brachium nimis bellicosum, & in propriam perniciem prævidum:

A cum voluptatis fames coercenda, cum appetentia cibi potiusque refrenanda, cum petulantia oculorum reprimenda; suum illud brachium Incontinentia vibrat, aceri à re cupitâ non sustinet, pro se in suum exitum pugnat. Conscientia, ratio, lex divina frenos injicere copantur, sed Incontinentiæ furor erumpit, & campos pervolat apertos.

Quid hinc remediij? quid agendum? *Geminas dicat voculas Epicæteus, ἀνέχου & ἀπέχευ.* Itaque, inquit, si quis hæc duo verba cordi habeat; eaque sibi imperando atque observando curet, is erit pleraque impeccabilis, vitamque vivet tranquillissimam. Sustinendo & Abstinentendo malum omne vincitur. Pallat injuria, veniat fortuna adversa? Sustine. Voluptas allicit, & dulce toxicum propinat? Abstine, abstine. Ita utrimque tutissimum transibis.

B Bona igitur est oratio, sed bona est cum jejuniis. Oratio pharmacum est omnibus vitiorum morbis congruum. Omnem animi libem corrigit oratio. Submissionem aliquis & modestiam ambit? oret. Castimoniam expetit? oret. Sobrietatem gerit in votis? oret. Vitiis cogitat bellum indicere? oret, & magno animo speret victoriam. Oratio in omnes noxas validissimè pugnat: tunc autem vincit & triumphat, quando tam elemosyna quàm abstinentia conjunctis secum viribus certant. Cum ergo Intolerantia & Incontinentia in omne nos malum præcipitent, Elemosynam Intolerantia, Abstinentiam Incontinentiæ opponimus. Elemosyna, quam vocamus sacram, omnium injuriarum tolerantissimâ inimicis omnibus ignoscit. Hæc vera Christianorum tolerantia est. At vero Ieiunium & Abstinentia gulæ moderari, cibi potiusque appetentiam coercere, fraudare genium novit. Hæc vera Christianorum continentia est. Ita sustinemus, ita & abstinemus. Bona est oratio cum jejuniis.

En igitur non tantum sapientis Epicæti, sed & Raphaëlis Archangeli præceptionem saluberrimam, patientiæ, ceterisque virtutibus jungendam Abstinentiam, orationem jejuniis firmandam.

De Oratione, quam Cælestem Rhetoricam appellamus, jam actum est libro singulari, uti etiam de Elemosynâ, quam Gazophylacium Christi nominamus, Restat, ut etiam Abstinentiam omnium pharmacorum pharmacum nobilissimum explicemus: quod hac descriptione facere paramus.

f. I. Primum



enim quæsoissent discipuli, quoniam modo immundi spiritus eijcerentur, respondit Dominus: Hoc genus non eijcitur nisi in oratione & jejunio. Quisquis igitur ab immundo spiritu vexatur, si hoc animadvertat, & hoc pharmaco utatur, jejuni inquam, statim spiritus malus oppressus abscedet vim jejunii metuens. Valde enim demones oblectantur crapula, & ebrietate, & corporis commodis. Magna vis in jejunio.

Non immeritò Chrysothomus miratur à plurimis je unium veluti feram horribilem timefi. Cum enim Quadragelima dies accedunt, jejunium tamquam hostem infensissimum horrescunt, & ideo ventrem stabilium, stomachum inferciunt, hilaria celebrant, comestationibus & potationibus se muniunt, & hoc unum satagunt, ut cibi ac potus quam plurimum glutiant & hauriant. Quod ed faciunt, ut, si fieri ullo modo possit, nihil jejunii & famis ad ipsam usque diem paschalis sentirent. Ita civitas, quæ hostis adventum & obsidionem metuit, vario se commatu instruit. Longè aliter olim Christiana pietas egit. Nam, beato

Maximus Taurinensis Episc. hom. in die cinerum initio mihi pag. 69.

Maximo teste. ad quadragintidiale jejunium precibus ac jejuniis sese parabant, ut ventrem nonnihil jam asuescunt ad esuriales dies adferrent: Nonnullorum, inquit, est consuetudo, advenientes Quadragesima dies devotiore jejunio præveniri. Quid igitur, Christiane, times, quod non tantum non timendum, sed desiderandum & modis omnibus expetendum? quid times ea, quæ salutis sunt, & non times, quæ interitum afferunt?

Ambros. 10. 3. ser. 39. mihi pag. 326.

Ambrosius, ut plurimorum adversus jejunium frigidissimas exultationes retundat, & jejuni metum adimat: Ita homines, inquit, quorum animus semper est in prandio, prandendi sibi causus inquirunt; & dum se à jejuniis excusant, tempora creatoris accusant. Hi astate suam, hieme famem tolerare nequeunt. Grave siquid est, inquit, esuri calceseri nos oportet. Alii imbecillitatem virium, stomachi debilitatem, capitis intemperiem, somni defectum & vertiginem, alios alii speciosissimos titulos præcedunt culpa: in omnem se partem versant, ut jejunii legibus solvantur; jejunium, ut hostem extrinsecant.

Senec. ep. 4. mihi pag. 392. & ep. 108. mihi 634. Senecæ abstinencia.

Quam autem natura & ratio sana jejunium & abstinentiam non abhorrent! quam illud hilariter complectuntur! Annæus Seneca è naturæ ac rationis dictamine: Parabile est, inquit, quod natura desiderat, & expositum; ad supervacua sulatur. Ad manum est, quod satis est. Quantum illud quod nature datur? parvo ea dimittitur. Nec solum laudavit abstinentiam Seneca, sed & ipse abstinentissimus. Cum verò Attalus, inquit, commendare paupertatem cœperat, & ostendere, quam quidquid usum excederet, pondus esset supervacuum, & grave ferenti; cum cœperat voluptates nostras traducere, laudat castum corpus, sobriam mensam, puram mentem, non tantum ab illicitis voluptatibus, sed etiam supervacuis: libebat circumscribere gulam & ventrem. Inde ostreis boletis, ne in omnem vitam renuntiaturum est. Hac enim non cibi sed oblectamenta sunt, ad edendum saturos cogentia: quod gratissimum est edacibus, & se ultra quam capiunt sarcientibus, facile descensura, facile reditura. Inde in omnem vitam unguento abstinentius, quoniam optimus odor in corpore est nullus. Inde vino caret stomachus, inde in omnem vitam balneum fugimus. Hac abstinentia Seneca, qui non solum cibi deliciis, sed & vini potu abstinuit admiranda sui victoriâ.

Epietetus Enchirid. c. 56. mihi pag. 91.

Epietetus ad omnem evitandam voluptatem sobrius suavor: Si voluptatis alicuius imaginem, inquit, animo conceperis, moderare tibi, ne ab ea movearis. Sed & rem examina, & tibi ipse deliberandi præbe spatium. Deinde utriusque temporis memento, tum ejus quo voluptate (cibi & potus) perfrueris, tum ejus quo percepta iam voluptate dolebis, tæque ipse oburgabis. Atque his illa conser: Si abstineris, fore ut gaudeas, tæque ipse collaudes. Quod si tibi suscipienda rei videbitur esse tempus, cave ne te vincant ejus blanditiæ, suavitates & illecebræ: sed illud oppone, quantum præstantior sit talis victoriâ conscientia. Refrenatio gulæ, pars maxima

victoriæ adversus universa vitia. Hæc in antecessum suffecerit libasse.

C A P V T II.

Ieiunium reprimit carnis nequitias.

VAGRIUS, Nicephoro teste, ad Macarium Anachoretam sub meridiem revisit, cumque fatigatione ac siti exhaustus frigidam postularet, Macarius ad illum placidè; Mi fili, ait, contentus esto hac umbrâ; multi enim viatores & navigantes eâ nuncarent. Evagrius vir mitior ingenii ad tranquillitatem se componens, de Temperantiâ cepit disserere. Cui Macarius: Confide, ô fili, ait, & bono esto animo; ego jam totis viginti annis neque panem, neque aquam, neque somnum ad satietatem admisi. Et panem quidem ad modicum libellæ pondus comedi, aquam ad mensuram parcissimam bibi; cum verò fatigatione cogeret, parietæ acclinis, exigent somni partem rapui. Hæc vitæ meæ methodus est.

Sanè vit iste, qui corpori suo novercâ existit, exactè scivit, quod ceterâ experientiâ didicit; Corpus quantum molliùs haberetur, tantò nequius evadere, & solâ in hanc bestiam clementiam peccari. Hoc omnium sapientum placitis semper confirmatissimum fuit, carnem plurimum efferari mulcendo. Caro equus est indomitus, qui poppissimis minime placatur. Vis carnem floere ad obsequium? Cave illam tractes suavius, perpetuis rigoribus duriter exercenda est, alioqui calce ferit, & fessorem excutit Daniel Abbas dicere solebat: Vigor corporis, languor animi. Quò enim magis fovetur corpus, eò magis ferocit & insolentit adversus animum. Hæc bellua beneficiis non cicuratur. Vox una omnium sanctorum hominum est, Corpus castigacione assiduâ domandum. Hoc Propheta, hoc Apostoli, hoc ipse Christus & verbis & factis docuerunt: hoc quisvis amicorum Christi cum Paulo contentissimè vociferatur: Castigo corpus meum, & in servitutem redigo. Corpus seridè & assidue castigandum esse, hac disertacione uberius docebimus. Quâ quidem ratione primam causam, cur jejunandum sit, explicabimus; ceterarum singularum capitibus singulari assignaturi.

§. I.

Utm ratio, tum experientia testatur, nucem arborem crebro lapidum jactu ad fertilitatem provocari; asini tarditatem fustibus incitari; aselli marini duritiem malleis molliri; lentiolem incessum equi calcaribus incitari; petulantiam pueri virgis corrigi; negligentiam famuli flagris aut colaphis emendari; projectam mancipii audaciam compedibus & catenis frangi; feminas Moscoviticas verberibus placari. Ita prorsus petulans Caro sicut nux aut alinus, sicut infrenis aut cœpitator equus, sicut mancipium & cellator servus est; hic opus freno, calcaribus, baculo, Salomonis monitum est. Qui delicatè à pueritia nutrit servum suum, postea sentiet eum contumacem. Salomoni Siracides assensus: Cibaria, inquit, & virga, & omnis asino: panis & disciplina, & opus servo. Atqui rationis servus est Corpus, panis igitur seu victus tenuis ac modicus, disciplina & opus illi conveniunt. Annæus Seneca hîc sanè Christianam sapientiam professus, Tantum religiosissimè differens: Hanc ergo sanam, inquit, & salubrem formam vitæ tenere memento, ut corpori tantum indulgeas, quantum bonæ valetudini satis est. Durius tractandum est corpus, ne animo male pareat: cibus famem sedet, potio sit in extinguat, vestis frigus arceat, domus munimentum sit adversus insecta corpori. Multis serviet, qui corpori servit, qui pro illo nimium timet, qui ad illud omnia refert. Sic nos gerere iustitiam.